

**Metodyka badań terenowych dla modraszka *nausitousa Phengaris*
nausithous, modraszka telejusa *Phengaris teleius* i czerwóczyka nieparka
Lycaena dispar.**

Metodyka badań dla obu gatunków modraszków jest szczegółowo opracowana i opisana w pracy „Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny” Część II. GIOŚ, Warszawa. W przypadku czerwóczyka nieparka *Lycaena dispar* wykonywane dotychczas monitoringi w ramach ogólnopolskiego monitoringu odbiegają od wymogów stawianych dla tego opracowania, w związku z tym zaproponowano dla niego metodykę monitoringu.

Zgodnie z pracami „Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny”, dla gatunków o podobnych wymaganiach można zastosować podobną metodykę. Najbardziej zbliżone wymagania dla modraszka *nausitousa* ma modraszek telejus. Dlatego też w trakcie monitoringu wykonywane na tym samym transekcie monitoring obu gatunków jednocześnie.

W części I Przewodnika metodycznego w opisie dotyczącym przeplatki aurinii *Euphydryas aurinia* zaproponowano, że dla gatunków o podobnych wymaganiach ekologicznych, można zaadaptować podobną metodykę „Opracowaną metodykę można zaadaptować dla 3 innych gatunków motyli z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: modraszka telejusa *Maculinea teleius*, modraszka *nausitousa Maculinea nausithous* i czerwóczyka nieparka *Lycaena dispar*”.

W związku z powyższym dla wszystkich 3 monitorowanych gatunków motyli zaproponowano tę samą metodykę badań monitoringowych.

W związku z tym zaproponowane obserwacje planuje się przeprowadzić zgodnie z metodyką opisaną w; Sielezniew M. 2012. Modraszek *nausitous Phengaris (Maculinea) nausithous* W: Makomaska-Juchiewicz M., Baran P. (red.). 2012. Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa, s. 178-198; Sielezniew M. 2012. Modraszek telejus *Phengaris (Maculinea) teleius* W: Makomaska-Juchiewicz M., Baran P. (red.). 2012. Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa, s. 199-218 oraz z uwzględnieniem Sielezniew M. 2012. Uwagi ogólne do monitoringu motyli W: Makomaska-Juchiewicz M., Baran P. (red.). 2012. Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa, s. 95-105;

Faza wstępna:

Założenie transektu monitoringowego w zbiorowiskach łąkowych stanowiących potencjalne siedliska motyli. Za stanowisko należy uznać płat siedliska wyraźnie izolowany od innych płatów przez przynajmniej kilkudziesięciometrowy pas niesprzyjającego siedliska (grunty orne, las, zabudowa itp.). Transekt będzie wyznaczenie przez odpowiednie siedlisko o długości nie dłuższej niż 1500 metrów. W przypadku znacznego zróżnicowania siedliskowego (różnice pod względem występowania dominujących gatunków roślin, wysokości roślinności, użytkowania) transekt należy dodatkowo podzielić na odcinki odzwierciedlające tę heterogeniczność. W takiej sytuacji wskaźniki można kalkulować dla całego transektu, jak i dla poszczególnych jego odcinków.

Monitoring:

- Gatunku.

Motyle będą notowane w trakcie przemarszu transektem w locie lub siedzące w sprzyjających warunkach pogodowych (w czasie słonecznej, bezwietrznej pogody). Termin monitoringu: raz w dekadzie w miesiąca lipcu i sierpniu – minimum 6 kontroli (min. 3 razy w lipcu i 3 razy w sierpniu).

- roślin żywicielskich.

Wskaźnik szacujący zasobność bazy roślin żywicielskich gąsienic Dla określenia tego wskaźnika podaje się szacunkową powierzchnię zajętą przez roślinę żywicielską. Na każdym odcinku transektu wyznaczamy przynajmniej jedno takie poletko, które powinno być typowe dla roślinności danego odcinka. W przypadku bardzo nierównomiernego pokrycia rośliną żywicielską należy wyznaczyć kilka takich poletek dla każdego odcinka. Jako wartość wskaźnika przyjmuje się wartość średnią z poszczególnych odcinków. Jest to ocena ekspercka.

- Dostępność mrówek gospodarzy (dla modraszków). Wskaźnik szacujący zasobność/dostępność gatunków mrówek wścieklic *Myrmica*. W celu określenia tego wskaźnika należy zastosować przynęty pokarmowe w postaci kostek cukru wykładane na stanowisku w pobliżu roślin żywicielskich gąsienic, tj. w promieniu do 2 m od najbliższego krwiściągu, czyli w strefie furazowania (odległość na jaką oddalają się od mrowiska penetrujące teren robotnice) potencjalnych gospodarzy. Kostki cukru powinny być przykryte kolorowymi kawałkami plastiku (bardzo dobrze sprawdzają się pokrywki od pojemników na mocz). Na każde 50 m transektu należy wyłożyć 10 przynęt. w sprzyjających warunkach pogodowych (w czasie słonecznej, bezwietrznej pogody).